

6 GEESTIGE PARAPHRASE VAN OUDE STIJLKUNST.

„Het Brouwerswapen” aan het Rembrandtplein.

Rijk versierd café met glas- en muurschilderingen, plastieken, smeedwerk en tegels.

TUSSCHEN de welbekende huizen van het Rembrandtplein verrast thans een nieuwe bouw, die den ouden waard is. Het bij veel Amsterdammers welbekende café „Zur guten Quelle” zonk onder den klank van den moker. Maar er rees iets schooners op: het nieuwe café-restaurant „Het Brouwerswapen”, dat onlangs geopend werd.

De heer Stikker, directeur van Heineken's

Interieur van café „Het Brouwerswapen”.

Brouwerij, zei een jaar geleden zakelijk tot den heer F. A. Warners, architect van het gebouw: „Ziehier een kadastrale kaart en een foto van de Quelle. Maak een ontwerp voor een biercafé, dat de belangstelling en de aandacht van het publiek vraagt.” De architect vroeg zich af, hoe hij op het Rembrandtplein, waar 25 kakelbonte café's en hotels staan, uitgerekend in den hoek naast Broadway, iets origineels kon bouwen. Z'n gedachten gingen, volgens de eigen beken- tenis, eerst in de richting van heel veel glas, witte gevelvlakken, lichtreclame, tegenstel- lingen, enz. Zijn zoon en hij teekenden om 't hardst, 't één nog glaziger dan 't andere. Daarna dacht hij aan de Böttcherstrasse in Bremen, aan de gezellige Zwitsersche en Ti- roolsche Stübli's en besloot die richting te volgen.

De indeeling werd sterk beheerscht door het terrein: het achtergedeelte lag veel lager dan

het straatgedeelte, ergo kwamen er trapjes en ontstond de kombof als toegang tot de kogel- banen. Door de kombof laag te houden, ont- stond de opkamer. De karbeels boven den haard ontstonden, doordat „'t Gouden Hoofd” in den zijgevel 'n raam had, dat gespaard moest wor- den: eigenlijk ging alles vanzelf. De moeilijk- heid om al die op verschillende hoogten liggen- de ruimten innig met elkaar te verbinden, was een ding, dat de architect spelend te boven is gekomen. De ruimte, waar 400 personen kun- nen vertoeven, is ook met 40 bezoekers vol- komen gevuld, zij leeft in een sfeer van intimi- teit en gezelligheid.

Maar beginnen wij bij het begin: het om- kranste brouwerswapen, bestaande uit een vat, een emmer, een ladder en een hopschep, als uithangteeken. Het werd vervaardigd door Pflüger uit Rothenburg o. d. Tauber, waar het nog stampvol van dergelijke uithangteekens is. Uit Italië bracht de architect een smeed- werk met een masker mee, waar men als dolende ridder der vriendschap z'n Rossinante aan kan vastleggen.

De overgebouwde erkers, uit zware eiken- houten balken en kozijnen, afgewisseld met Utrechtsche handvormsteen, worden gesteund door twaalf eikenhouten consoles, waarin de beeldhouwer F. H. Hoevenagel door middel van figuurtjes prachtig de twaalf maanden van het jaar, die de verschillende seizoenen symboli- seeren, heeft verbeeld. De consoles worden be- kroond door de teekens van den dierenriem. De beeldhouwer heeft bij de uitvoering van deze opdracht z'n geheele kunnen ingezet. Deze beeldjes zijn alle verschillend en toch vormen zij een samenhangend geheel, zij zijn ieder op zichzelf straf gecomponeerd tot een kleurig bewogen eenheid. Zij behoreen tot de nobelste versieringen van dit gebouw.

Abdij van het goede leven.

DE hekken moesten van ijzer en transpa- rant zijn. In Italië zag de architect dunne en toch sierlijke hekken. Hij kon het wel zoo teekenen, maar wist geen mensch, die hem dat maken kon zooals hij het bedoelde. In Nico Witteman, die het harde ijzer wist te kneden tot „iets zachts, iets liefelijks”, vond hij ten slotte den edelsmid, dien hij noodig had. Hij maakte ook de fraaie, blank gebeten smeedijzeren lampen, lantaarns en roosters der ventilatoren.

De monumentale hall-lamp is versierd met

een gepolychromeerde plastiek van Flip ten Klooster: mooi gekleede fluitisten, hoornisten, een trommelaar en een vedelaar, die ten dans spelen.

De schilder Molin wist in enkele dagen een paar kalkreliëfschilderingen in terra nova op de wanden te tooveren. Op de een gaat een zeebonk met z'n plunjezak op den rug van een driemaster, die aan de kade voor anker ligt, haastig naar Het Brouwerswapen; op de andere reikt een boksvoetige satyr een glas bier aan een boer met een gans in z'n mand en z'n vrouw en kind, en lescht met nectar den dorst van een soort adorant, terwijl een ruiter met z'n paard en een student, wiens muts afwaait, komen aangelopen als dorstenden naar het gerstenat.

Charles Eyck maakte de gebrandschilderde glas-in-lood-ramen der parterre- en eerste verdieping, versierd met medaillons en stijlvolle voorstellingen van den Pegasus, van Icarus, Bacchus — die hier niet de eeuwige-jonge maar de eeuwige-oude is —, Ariadne, Neptunus en Mercurius.

Het versieren van dit gebouw met glasschil- deringen was wel een kolfje naar Joep Nicolas' glazeniershand. Zijn glasschilderingen in de bovenlichten der ramen op de verdieping — in grisaille met luchtige arceeringen en een wein- nig zilvergeel als eenige kleuraanduiding (de provinciewapens zijn in de heraldieke kleu- ren gegeven) — zijn gedaan in een soort 15de- eeuwischen trant, als een vrije en speelsche pastiche gelijk het geheele gebouw, dat alleen een stijlvast architect als Warners kon maken. Volgens z'n eigen bekenenis was het voor Nico- las een vreugde en een ontspanning van z'n gewone werkwijze af te wijken en nu eens echt te improviseren „à la manière de...”. Hij heeft zich dan ook met een zekere baldadig- heid verplaatst in de mentaliteit van een ach- tenswaardig „meester glasscriver”, die in aan- vallige boertigheid, waarachter satire, goed- moedigheid, maar ook rijpe levenslust schuil- gaan, de rol van het bier in het poortersleven bezingt.

Enkele voorstellingen in den voorgevel her- inneren aan den tijd van sagen en ridder- romans: het monster, dat de schoone konings- dochter bemint; de wrekende ridders, die uit- varen, de oude vergramde koning met zijn nar; de held, die slaapt op een rots en de edel- vrouw, die brieven schrijft. Een ander ruitje vertelt van een kwezel, een lichtzinnig meisje en een rondtrekkend spelman. De ruiten in de zij-alkoven en insteken zijn alle illustraties van door Nicolas-zelf verzonnen wijze en on- wijze spreuken, speelsch van vernuft als de ruiten, waarin de glazenier den toon te pakken had, die hier aangeheven moet worden. De heraldieke, als „tenants” dienstdoende leeu- wen in het drievakkig raam met het brouwers- wapen, zijn bepaald surrealistisch: hun krake- lingachtige staarten dienen nl. tot een onvoor- zien doel, nl. als bierleidingen tot de kannen van een paar Kaninefaten, Friezen of Bata- vieren.

De fraaie tegels in de wanden, de asch- bakken op de tafel werden verzorgd door den schilder-potter Piet Wiegman. Prof. Brugmans verstrekte de Oudhollandsche of op Oudholland- sche wijze vertelde spreuken, die door Ten Klooster met Gothische letters en arabesken in de balken zijn gesneden, als een uitkomst voor lieden, die weinig conversatie hebben. Dr. He- neken ten slotte wist wel een woordje klaar te maken, gaf het kind een naam en doopte het ook (vermoedelijk met bier). Zoo verwezen- lijken alle artisten hun grapjes in dezen goed- gemeenden „Lusthof der brooddronkenheid” zooals de vroolijke Limburger Nicolas „Het Brouwerswapen” noemde. Het zal den Amster- damschen poorters zeker niet tegen de borst stuiten:

„Als ghy deez' herbergh siet, ghy kuntse
prijzen of laecken,
Maer comt in, proeft mijn nat, — dat
sal U seecker smaecken.”

Zoo zal ook het interieur van dit gebouw behagen. Bijzonder geslaagd zijn de voorname haardstee op de parterre- en eerste verdieping, waar men zich in een kasteel verplaatst waant en de opkamer, fijn en gevoelig van proporties. Prij- zen wij ten slotte den kundigen architect, die in zijn vreugde in kleur en versiering den weg opende voor zoovele begaafde glas- en muur- schilders, beeldhouwers, een edelsmid en een potter.

K. NIEHAUS.